

6 Μαΐου, 1996

[ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στίς]

TUNG HAI FERMENTATION INDUSTRIAL CORPORATION
ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Ενάγοντες,

v.

ETERNAL MARITIME COMPANY LIMITED,

Εναγομένων.

(Αγωγή Ναυτοδικείου Αρ. 147/92)

Ρήτρα ξένης δικαιοδοσίας — Φορτωτική — Ρήτρα ξένης δικαιοδοσίας σε φορτωτική, δεν δεσμεύει μη μέρη στη φορτωτική.

Ναυτική αδικοπραξία — Ναυτική αδικοπραξία σε ανοικτή θάλασσα, εφαρμοστέο δίκαιο, είναι το δίκαιο της χώρας της σημαίας του πλοίου. 5

Οι ενάγοντες - καθ'ων η αίτηση καταχώρισαν αγωγή στο Κυπριακό Ναυτοδικείο εναντίον των εναγομένων - αιτητών αξιώνοντας αποζημιώσεις για απώλεια εμπορευμάτων τους που φορτώθηκαν στο πλοίο των εναγομένων - αιτητών για να μεταφερθούν από τη Bangkok στη Taichung, όταν αυτό βυθίστηκε. 10

Τα ονόματα των εναγόντων - καθ'ων η αίτηση δε φαινόταν στις φορτωτικές, αλλά ήταν αμοιβαία αποδεκτό ότι αποτελούσαν ιδιοκτησία τους. Παραλήπτης του φορτίου σύμφωνα με τις φορτωτικές ήταν η Commercial Bank. 15

Οι εναγόμενοι - αιτητές, με αίτησή τους ζήτησαν διάταγμα αναστολής της διαδικασίας λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας και διαζευκτικά επειδή η Κύπρος δεν ήταν βολική δικαιοδοσία (forum non conveniencce). 20

Οι ενάγοντες - καθ'ων η αίτηση, ήσαν εταιρείες που είχαν την έδρα και ασκούσαν τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό. Οι εναγόμενοι - αιτητές ήσαν παράκτια ναυτιλιακή εταιρεία εγγεγραμμένη 25

στην Κύπρο με περιουσιακό στοιχείο το πλοίο που βυθίστηκε.

5 Οι εναγόμενοι - αιτητές εισηγήθηκαν, ότι αφού οι ενάγοντες - καθ' ων η αίτηση ήταν οι ιδιοκτήτες των εμπορευμάτων, δεσμεύονται από τον όρο των φορτωτικών για ξένη δικαιοδοσία. Αντίθετα, οι ενάγοντες - καθ' ων η αίτηση επιχειρηματολόγησαν ότι βάσιζαν την αγωγή τους σε αδικοπραξία (in tort) λόγω αμέλειας των εναγομένων - αιτητών ή των υπηρετών τους και όχι σε αθέτηση συμφωνίας.

10 Το ερώτημα που έπρεπε να απαντηθεί από το Δικαστήριο, ήταν κατά πόσο οι ενάγοντες - καθ' ων η αίτηση, δεσμεύονταν από τη ρήτρα των φορτωτικών για ξένη δικαιοδοσία, δηλαδή τη δικαιοδοσία των Αγγλικών Δικαστηρίων και την εφαρμογή του Αγγλικού Νόμου.

15 *Αποφασίστηκε ότι:*

(1) Ο ιδιοκτήτης εμπορευμάτων μπορεί να εγείρει αγωγή για αδικοπραξία σε περίπτωση παράλειψης ασφαλούς μεταφοράς τους και εάν η αδικοπραξία είναι ναυτική σε ανοικτή θάλασσα με ένα μόνο πλοίο αναμειγμένο, το εφαρμοστέο δίκαιο είναι εκείνο της χώρας της σημαίας του πλοίου.

(2) Οι όροι της φορτωτικής, αν αυτή ενεργεί ως σύμβαση, δε δεσμεύουν οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν αποτελεί μέρος της σύμβασης μεταφοράς.

(3) Οι ενάγοντες - καθ' ων η αίτηση, δεν ήταν συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση μεταφοράς και δε δεσμεύονταν από τη ρήτρα περί αποκλειστικής ξένης δικαιοδοσίας και επιπλέον η αγωγή τους είχε σαν βάση αδικοπραξία, ώστε να μη τίθεται θέμα αθέτησης συμφωνίας για παραπομπή των διαφορών σε άλλη δικαιοδοσία.

Η αίτηση απορρίφθηκε με έξοδα.

35

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Margarine Union G.m.b.H. v. Cambay Prince Steamship Co. [1967] 2 Lloyd's L.R. 315,

40

The Arpad [1937] P. 189,

Winter [1954] 3 I.C.L.Q. 115,

Leigh and Sullivan Ltd v. Aliakmon Shipping Co. Ltd (The "Aliakmon")
[1986] 2 Lloyd's L.R. 1,

Crooks v. Allan [1879] 5 Q.B.D. 38,

Runquist v. Ditchell [1800] 2 Camp. 556,

Phillips v. Edwards [1858] 3 H. & N. 813,

Hellenic Bank Limited v. Zim Israel Navigation Co. Ltd and Others 10
(1991) 1 A.A.Δ. 703,

The Eleftheria [1969] 2 All E.R. 641.

Αίτηση Ναυτοδικείου.

Αίτηση Ναυτοδικείου με την οποία οι αιτητές-εναγόμενοι ζητούν παραμερισμό του κλητηρίου εντάλματος και αναστολή της διαδικασίας λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας από το Δικαστήριο.

M. Βορκάς για Π. Σάρρη, για τους Αιτητές-εναγόμενους.

M. Μιχαηλίδου, για τους Καθ' ών η αίτηση-ενάγοντες.

Cur. adv. vult. 25

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με αίτησή τους οι εναγόμενοι αξιώνουν διάταγμα για αναστολή της διαδικασίας λόγω του ότι το Δικαστήριο στερείται δικαιοδοσίας εκδίκασης της παρούσας υπόθεσης και διαζευκτικά για το λόγο ότι η Κύπρος δεν είναι βολική δικαιοδοσία (forum non conveniencie). Κατά την ακρόαση της αίτησης αποσύρθηκε αίτημα των εναγομένων και για ακύρωση του κλητηρίου εντάλματος και της επίδοσης.

Οι ενάγοντες-καθ'ών η αίτηση αξιώνουν εναντίον των εναγομένων 33.014.780,00 Νέα Δολάρια Ταϊβάν ως αποζημιώσεις για την απώλεια φορτίου ιδιοκτησίας τους που φορτώθηκε δυνάμει των φορτωτικών ΒΚΤ-1, ημερ. 10.7.1991 και ΒΚΤ-2, ημερ. 11.7.1991, επί του πλοίου των εναγομένων "Blue River" για μεταφορά από την Bangkok στη Taichung. Το πλοίο βυθίστηκε κατά ή περί την 22.7.1991, σε θαλάσσια περιοχή πλησίον της Ταϊβάν λόγω αμέλειας των εναγομένων ή των αντιπροσώπων αυτών, κατά τη ναυσιπλοϊαν και/ή διαχείριση αυτού.

Είναι παραδεκτό γεγονός ότι οι ενάγοντες είναι νόμιμοι ιδιοκτήτες και/ή αγοραστές του φορτίου. Και οι τρεις ενάγοντες είναι εταιρείες που ασκούν τις δραστηριότητές τους και έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό. Ειδικότερα οι πρώτοι ενάγοντες έχουν την έδρα τους στην Ταϊβάν, οι δεύτεροι ενάγοντες είναι Ολλανδική εταιρεία με έδρα το Άμστερνταμ και οι τρίτοι ενάγοντες είναι Αγγλική εταιρεία με έδρα το Λονδίνο. Οι εναγόμενοι είναι παράκτια ναυτιλιακή εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κύπρο με περιουσιακό στοιχείο το πλοίο "Blue River" που βυθίστηκε. Και στις δύο φορτωτικές αναφέρεται ότι το φορτίο θα έπρεπε να παραδοθεί στη First Commercial Bank. Κανένας από τους ενάγοντες δεν παρουσιάζεται στις φορτωτικές ως συμβαλλόμενος. Απλώς γίνεται μνεία των πρώτων εναγόντων για σκοπούς ειδοποίησής τους.

Είναι η θέση των αιτητών-εναγομένων ότι και στις δύο φορτωτικές υπάρχει ρήτρα ότι όλες οι διαφορές μεταξύ των μερών θα πρέπει να επιλύονται από τα Αγγλικά δικαστήρια και με βάση το Αγγλικό δίκαιο. Σύμφωνα πάντα με τον ευπαίδευτο συνήγορο των εναγομένων-αιτητών οι πρώτοι ενάγοντες παρουσιάζονται ως οι παραλήπτες του φορτίου στο λιμάνι Taichung της Ταϊβάν και έτσι θα πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν δύναμη των δύο φορτωτικών, νόμιμο τίτλο και/ή την κυριότητα των εμπορευμάτων που περιγράφονται και συνεπώς αγώγιο δικαίωμα εναντίον των εναγομένων το οποίο βέβαια υπόκειται στη σχετική ρήτρα περί δικαιοδοσίας των Αγγλικών δικαστηρίων. Αναφορικά με τους ενάγοντες 2 και 3 οι αιτητές αναφέρουν στη γραπτή τους αγόρευση ότι για να είναι κάποιος δικαιούχος των εμπορευμάτων που έχουν φορτωθεί σε πλοίο δύναμη φορτωτικής, θα πρέπει να έχει στα χέρια του τη φορτωτική, είτε ως παραλήπτης, είτε ως πρόσωπο προς το οποίο η σχετική φορτωτική οπισθογραφήθηκε από τον αρχικό δικαιούχο. Εν όψει των πιο πάνω εφ' όσον οι ενάγοντες 2 και 3 παρουσιάζονται ως αγοραστές και/ή ιδιοκτήτες του επίδικου φορτίου και συνεπώς έχουν αγώγιο δικαίωμα εναντίον των εναγομένων, το δικαίωμά τους θα πρέπει να πηγάζει από τις δύο φορτωτικές και επομένως δεσμεύονται από τους όρους τους.

Αντίθετα οι ενάγοντες-καθ'ών η αίτηση υποστηρίζουν ότι βασίζουν την αγωγή τους σε αδικοπραξία (in tort) λόγω αμέλειας των εναγομένων ή των υπηρετών τους και όχι σε αθέτηση της συμβατικής υποχρέωσης των εναγομένων (in contract). Ισχυρίζονται δηλαδή ότι λόγω μη ύπαρξης συμβατικής σχέσης μεταξύ των εναγόντων και των εναγομένων το μόνο αγώγιο δικαίωμα που διαθέτουν εναντίον τους βασίζεται σε αδικοπραξία γιατί ο τίτλος και η κυριότητα των εμπορευμάτων που έχουν οι ενάγοντες δεν πη-

γάζει από τις φορτωτικές αλλά από τις συμφωνίες πώλησης του φορτίου. Περαιτέρω οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η επιθυμία των εναγομένων για εκδίκαση της διαφοράς τους στην Αγγλία, όπως εκτίθεται στην ένορκο δήλωση που συνοδεύει την αίτηση, δεν είναι ειλικρινής, ενώ δεν είναι ορθό ότι η Κύπρος δεν είναι η πλέον βολική δικαιοδοσία. 5

Το ερώτημα που χρήζει απάντησης είναι κατά πόσον οι ενάγοντες δεσμεύονται από τη ρήτρα των φορτωτικών περί της δικαιοδοσίας των Αγγλικών δικαστηρίων και της εφαρμογής του Αγγλικού νόμου στην παρούσα υπόθεση. Οι φορτωτικές έχουν συναφθεί μεταξύ των εναγομένων και της First Commercial Bank. Είναι παραδεκτό ότι κανείς από τους ενάγοντες δεν αναφέρεται στη φορτωτική. Είναι πράγματι όρος της φορτωτικής ότι η σύμβαση που καταμαρτυρείται από τη φορτωτική θα διέπεται από τον Αγγλικό νόμο και οποιαδήποτε διαφορά προκύπτει από αυτήν θα αποφασίζεται στην Αγγλία αποκλεισμένης της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων οιασδήποτε άλλης χώρας. 10 15

Έχει νομολογηθεί ότι στην περίπτωση παράλειψης ασφαλούς μεταφοράς των αγαθών μπορεί να εγερθεί αγωγή για αδικοπραξία (in tort) από τον ιδιοκτήτη των αγαθών ή το πρόσωπο που edικαιούτο σε κατοχή των αγαθών κατά το χρόνο τέλεσης της αδικοπραξίας (*Margarine Union G.m.b.H. v. Cambay Prince Steamship Co.* [1967] 2 Lloyd's L. R. 315), ανεξάρτητα αν το πρόσωπο αυτό ήταν ή όχι μέρος στη φορτωτική (βλέπε όμως τις αμφιβολίες του έντιμου Δικαστή Maugham στην υπόθεση *The Arpad* (1934) P. 189, σελ. 231, για το κατά πόσο υφίσταται αγώγιμο δικαίωμα για αδικοπραξία σε υπόθεση που βασίζεται απλά σε μη παράδοση των εμπορευμάτων). Με τα πιο πάνω επιβεβαιώνεται το δικαίωμα των εναγόντων να εγείρουν αγωγή υπό την ιδιότητά τους ως ιδιοκτήτες ή πρόσωπα που δικαιούνταν σε κατοχή των αγαθών. Έχει επίσης αποφασιστεί ότι στην ανοικτή θάλασσα όταν σε περίπτωση ναυτικής αδικοπραξίας ένα μόνο πλοίο είναι αναμειγμένο, το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο της χώρας της σημαίας του πλοίου (βλέπε *Winter* [1954] 3 I.C.L.Q. 115 και Dicey & Morris, *The Conflict of Laws*, 9η Έκδοση, σελ.971). 20 25 30 35

Δεν μπορώ να συμφωνήσω με τη θέση των αιτητών ότι οι ενάγοντες έχουν νόμιμο τίτλο και/ή την κυριότητα των εμπορευμάτων δυνάμει των φορτωτικών. Οι φορτωτικές έχουν συναφθεί μεταξύ των εναγομένων από τη μια και της First Commercial Bank από την άλλη, ενώ κανένας από τους ενάγοντες δεν παρουσιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο σαν συμβαλλόμενο μέρος σ'αυτές. Βέ- 40

5 βαια στο παρόν στάδιο δεν αποφασίζω, και δεν χρειάζεται να αποφασίσω, κατά πόσο οι ενάγοντες ή οιοσδήποτε εξ αυτών είναι στην πραγματικότητα δικαιούχοι των αγαθών που αναφέρονται στη φορτωτική ή αν έχουν πράγματι αγώγιμο δικαίωμα υπό την

10 ιδιότητά τους αυτή, ή τέλος κατά πόσο το γεγονός ότι δεν αναφέρονται στις φορτωτικές τους εμποδίζει από το να διεκδικήσουν οποιοσδήποτε αξιώσεις εναντίον των εναγομένων. Το μόνο ερώτημα που χρήζει απάντησης επί του παρόντος είναι κατά πόσο τα Κυπριακά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να εκδικάσουν την πα-

15 ρούσα υπόθεση ή αν η διαφορά μεταξύ των διαδίκων θα πρέπει να εκδικαστεί από τα Αγγλικά δικαστήρια. Απλώς θα πρέπει να ερευνήσω για σκοπούς εξακρίβωσης της αρμόδιας δικαιοδοσίας που οι ενάγοντες κατά τον ισχυρισμό τους βασίζονται το αγώγιμό τους δικαίωμα. Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι ήγειραν την πα-

20 ρούσα αγωγή βασίζοντας το αγώγιμό τους δικαίωμα σε αδικοπραξία. Στο παρόν στάδιο δεν μπορώ να υπεισέλθω στην ουσία της αξίωσής τους. Περαιτέρω, οι εναγόμενοι είναι εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κύπρο και το πλοίο που μετέφερε τα εμπορεύματα έφερε την Κυπριακή σημαία. Είμαι της γνώμης ότι τα πιο πά-

25 νω νομιμοποιούν τους ενάγοντες να εγείρουν την αγωγή τους στην Κύπρο.

Δεν συμφωνώ με τον ευπαιδευτο συνήγορο των εναγομένων ότι στην υπόθεση *Leigh and Sullivan Ltd v. Aliakmon Shipping Co Ltd (The "Aliakmon")* [1986] 2 Lloyd's L. R. 1, αποφασίστηκε ότι η αξίωση των εναγόντων ακόμα και αν βασίζεται σε αδικοπραξία θα πρέπει να εκδικαστεί με βάση τους όρους της φορτωτικής. Τι αναφέρεται στην υπόθεση αυτή είναι ότι οι σχέσεις με-

30 ταξύ μερών που τα συνδέει συμβατική σχέση (μέσω της φορτωτικής), ρυθμίζονται ακόμα και όταν το αγώγιμο δικαίωμα βασίζεται σε αδικοπραξία. Με άλλα λόγια ρυθμίζεται το δικαίωμα του προσώπου που αναφέρεται στη φορτωτική να εγείρει αγωγή εναντίον του πλοιοκτήτη για απώλεια ή ζημίες στα αγαθά που βρίσκονται σε διαμετακόμιση, βασίζοντας το αγώγιμό του δικαίωμα

35 σε αδικοπραξία.

Έχει εκφραστεί η άποψη ότι η φορτωτική δεν είναι σύμβαση αλλά μόνο η μαρτυρία της ύπαρξης σύμβασης (κατά το Δικαστή Lush στην υπόθεση *Crooks v. Allan* [1879] 5 Q.B.D. 38, 40). Δεν είναι αυτονόητο ότι ένα πρόσωπο που αποδέχεται τη φορτωτική που του παραδίδει ο πλοιοκτήτης, απαραιτήτως και χωρίς να λη-

40 φθούν υπ' όψη οι περιστάσεις, αποδέχεται να δεσμεύεται από όλους τους όρους της φορτωτικής. Ακόμα περαιτέρω οι υποθέσεις *Runquist v. Ditchell* [1800] 2 Camp 556 και *Phillips v.*

Edwards [1858] 3 H. & N. 813, φαίνεται να ευνοούν τη θέση ότι η φορτωτική δεν αποτελεί πλήρη απόδειξη (conclusive evidence) της σύμβασης (βλέπε επίσης Carver, Carriage by Sea, 13η Έκδοση, Τόμος Α', παραγρ.85).

5

Πολύ περισσότερο οι όροι της φορτωτικής, αν αυτή ενεργεί ως σύμβαση, δε δεσμεύουν οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν αποτελεί μέρος της σύμβασης μεταφοράς. Όσα λέχθηκαν στην υπόθεση *Hellenic Bank Limited v. Zim Israel Navigation Co. Ltd and Others* (1991) 1 Α.Α.Δ. 703, όπου η φράση "any liability" που αναφερόταν στον όρο της φορτωτικής με την έννοια ότι ο μεταφορέας απαλλάσσεται από οποιαδήποτε ευθύνη, εκτός αν η αγωγή καταχωρηθεί μέσα σε ένα χρόνο από της παράδοσης ή από την ημερομηνία κατά την οποία τα αγαθά θα έπρεπε να παραδοθούν, περιλαμβάνει κάθε ευθύνη, ανεξάρτητα αν προέρχεται από παράβαση σύμβασης ή από αδικοπραξία δεν εφαρμόζονται στην παρούσα υπόθεση, γιατί και πάλι η υπόθεση αυτή αφορούσε ευθύνη μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, βασισμένη είτε στη σύμβαση είτε σε αδικοπραξία.

10

15

20

Είναι πάγια νομολογημένο ότι στις περιπτώσεις όπου η φορτωτική περιλαμβάνει όρο περί αποκλειστικής δικαιοδοσίας ο ενάγων θα πρέπει να αποδείξει καλό λόγο γιατί το Δικαστήριο να αποστεί από τη βούληση και συμφωνία των μερών και να εκδικάσει την υπόθεση αλλού. Τα κριτήρια αυτά (που μπορούν να ανευρεθούν και στην υπόθεση *The Eleftheria* [1969] 2 All E.R. 641), δείχνουν τη δυσκολία με την οποία τα δικαστήρια αποφασίζουν να παρακάμψουν τη συμφωνία των μερών και να εκδικάσουν την υπόθεση σε άλλη δικαιοδοσία. Όμως κάτι τέτοιο δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση αφού δεν υφίσταται συμφωνία των μερών για παραπομπή της διαφοράς τους για εκδίκαση σε άλλη δικαιοδοσία διότι οι ενάγοντες δεν αποτελούν συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση, ενώ το αγώγιμό τους δικαίωμα βασίζεται σε αδικοπραξία και όχι σε αθέτηση συμβατικής υποχρέωσης των εναγομένων.

25

30

35

Αποτελούσε υποχρέωση των αιτητών-εναγομένων να πείσουν το Δικαστήριο ότι οι ενάγοντες ήταν μέρος στη φορτωτική και συνεπώς δεσμεύονται από τον όρο περί αποκλειστικής δικαιοδοσίας. Κάτι τέτοιο δεν έχει γίνει και οι εναγόμενοι απέτυχαν ακριβώς να δείξουν τη σχέση των εναγόντων με τη φορτωτική.

40

Δεν είναι αναγκαίο να εξετάσω κατά πόσο η δικαιοδοσία των Κυπριακών δικαστηρίων είναι πλέον βολική από τη δικαιοδοσία άλλου δικαστηρίου, γιατί κάτι τέτοιο χρειάζεται να γίνει μόνο

- 5 όταν οι ενάγοντες εγείρουν αγωγή στην Κύπρο αθετώντας συμφωνία για την παραπομπή των διαφορών τους σε δικαιοδοσία άλλη της Κυπριακής. Στην παρούσα υπόθεση έχουμε καταλήξει ότι οι ενάγοντες δεν βασιζούν το αγώγιμό τους δικαίωμα επί της συμφωνίας μεταφοράς, δηλαδή της φορτωτικής, αλλά επί αδικπραξίας και συνεπώς δεν τίθεται θέμα αθέτησης της συμφωνίας για παραπομπή των διαφορών τους σε άλλη δικαιοδοσία.

- 10 Εν όψει όλων των όσων έχουν λεχθεί πιο πάνω είναι φανερό ότι η αίτηση των εναγομένων θα πρέπει να απορριφθεί και απορρίπτεται με έξοδα εναντίον τους, όπως θα υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή του Δικαστηρίου.

Η αίτηση απορρίπτεται με έξοδα.